

Wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet, de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Waterschapswet

Versie consultatie

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is wijzigingen van uiteenlopende aard aan te brengen in de Gemeentewet en in enkele andere wetten;

Zo is het, dat Wij, de afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Gemeentewet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 25 wordt, onder vernummering van het tweede tot en met het vierde lid tot derde tot en met vijfde lid, een nieuw tweede lid toegevoegd, dat luidt:

2. De burgemeester verstrekt op verzoek van een wethouder die niet op de vergadering aanwezig was de in het eerste lid bedoelde stukken. Op de stukken wordt van de opgelegde geheimhouding melding gemaakt.

B

Voor de tekst van artikel 32a wordt de aanduiding 1. geplaatst en aan het artikel worden twee leden toegevoegd, die luiden:

2. De raad kan de burgemeester toestaan de ondertekening op te dragen aan de griffier of aan een of meer andere bij de griffie werkzame ambtenaren.

3. De medeondertekening door de griffier is niet van toepassing indien de ondertekening van stukken die van de raad uitgaan ingevolge het tweede

lid is opgedragen aan de griffier of een of meer andere bij de griffie werkzame ambtenaren.

C

Artikel 35, tweede lid, komt als volgt te luiden:

2. De burgemeester wordt op zijn verzoek geïnformeerd over het verloop van de collegeonderhandelingen. Hij wordt alsdan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken.

D

Artikel 43, tweede lid, komt te luiden:

2. Behoudens het geval dat de wethouder onmiddellijk ontslag neemt, gaat het ontslag in met ingang van de dag, gelegen een maand na de dag waarop hij zijn ontslag heeft genomen of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aangenomen.

E

Artikel 44 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt "financiële".

2. Na het zesde lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

F

Artikel 61 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

Voorafgaand aan het overleg met de commissaris stelt de raad het college in de gelegenheid zijn wensen en bedenkingen ten aanzien van deze eisen kenbaar te maken.

2. De tweede volzin van het derde lid wordt vervangen door:

De raad voegt een of meer wethouders als adviseur aan de vertrouwenscommissie toe.

3. Aan het zevende lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister de benodigde gegevens inzake bestuurlijke boeten als bedoeld in hoofdstuk VIII A van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en inzake strafbeschikkingen als bedoeld in artikel 76 van de Algemene wet rijksbelastingen, voor zover deze boeten en beschikkingen zijn opgelegd dan wel hadden kunnen worden opgelegd ter zake van feiten die zijn gebleken na de termijn om deze op te leggen.

G

Artikel 61a wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het vierde tot vijfde lid, wordt een nieuw vierde lid ingevoegd, dat luidt:

4. Na het overleg met de commissaris stelt de raad uit zijn midden een vertrouwenscommissie in, belast met de voorbereiding van de aanbeveling inzake de herbenoeming. De raad voegt een of meer wethouders als adviseur aan de vertrouwenscommissie toe.

H

In artikel 61c, eerste lid, wordt "61a, derde lid" vervangen door: 61a, derde en vierde lid.

I

Artikel 61d vervalt.

J

Artikel 65, eerste lid, eerste volzin, komt te luiden:

1. De burgemeester legt ten overstaan van de raad in handen van de commissaris van de Koning de volgende eed (verklaring en belofte) af:

K

Artikel 66 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt "financiële".

2. Aan het zesde lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

L

In artikel 73, eerste lid, onder a, wordt na “benoeming,” ingevoegd: herbenoeming,.

M

In artikel 80 wordt de zinsnede “de artikelen 68 en 69” vervangen door: de artikelen 63, 67, 68 en 69.

N

Artikel 81 wordt vernummerd tot artikel 80a.

O

Na artikel 80a wordt een nieuw artikel 81 ingevoegd, dat luidt:

Artikel 81

De commissaris verricht de werkzaamheden, genoemd in de artikelen 61, 61a, 61b, 65, 69, 72 en 78 volgens een door de regering gegeven ambtsinstructie.

P

In artikel 82 vervalt het vierde lid onder vernumming van het vijfde lid tot vierde lid.

Q

Artikel 84, tweede lid, komt te luiden:

2. Artikel 83, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

R

In artikel 95, tweede lid, vervalt “financiële”.

S

Aan artikel 99 wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

3. Het tweede lid is niet van toepassing op voordelen die bij of krachtens de wet zijn toegekend.

T

Aan artikel 147a wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt:

4. De raad neemt geen besluit over een voorstel dan nadat het college in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

U

In artikel 156, tweede lid, onder f, wordt “, 213, eerste lid, en 213a, eerste lid” vervangen door: en 213, eerste lid.

V

In artikel 160 vervalt het derde lid onder vernummering van het vierde lid tot derde lid.

W

Artikel 170, tweede lid, komt als volgt te luiden:

2. De burgemeester bevordert de bestuurlijke integriteit van de gemeente.

X

Artikel 197 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid vervalt.

2. Het derde lid wordt vernummerd tot tweede lid en in dat lid wordt de zinsnede “De raad legt de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 213, derde en vierde lid, bedoelde stukken” vervangen door: De raad legt de in het eerste lid, alsmede de in artikel 213, derde en vierde lid, bedoelde stukken.

Y

Artikel 213a vervalt.

Z

In artikel 214 wordt de zinsnede “bedoeld in de artikelen 212, 213 en 213a” vervangen door: bedoeld in de artikelen 212 en 213.

Artikel II

De Provinciewet wordt als volgt gewijzigd:

A

Onder vernummering van het vierde tot vijfde lid wordt aan artikel 25 een nieuw vierde lid toegevoegd, dat luidt:

4. De commissaris verstrekt op verzoek van een gedeputeerde die niet op de vergadering aanwezig was de in het eerste lid bedoelde stukken. Op de stukken wordt van de opgelegde geheimhouding melding gemaakt.

B

Voor de tekst van artikel 32a wordt de aanduiding 1. geplaatst en aan het artikel worden twee leden toegevoegd, die luiden:

2. Provinciale staten kunnen de commissaris toestaan de ondertekening op te dragen aan de griffier of aan een of meer andere bij de griffie werkzame ambtenaren.

3. De medeondertekening door de griffier is niet van toepassing indien de ondertekening van stukken die van provinciale staten uitgaan ingevolge het tweede lid is opgedragen aan de griffier of een of meer andere bij de griffie werkzame ambtenaren.

C

Artikel 35, tweede lid, komt als volgt te luiden:

2. De commissaris van de Koning wordt op zijn verzoek geïnformeerd over het verloop van de collegeonderhandelingen. Hij wordt alsdan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken.

D

Artikel 42, tweede lid, komt te luiden:

2. Behoudens het geval dat de gedeputeerde onmiddellijk ontslag neemt, gaat het ontslag in met ingang van de dag, gelegen een maand na de dag waarop hij zijn ontslag heeft genomen of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aangenomen.

E

Artikel 43 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt "financiële".
2. Het derde lid vervalt onder vernummering van het vierde tot en met negende lid tot derde tot en met achtste lid.
3. Aan het zesde lid (nieuw) wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

F

Artikel 61 wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan het tweede lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

Voorafgaand aan het overleg met Onze Minister stellen provinciale staten gedeputeerde staten in de gelegenheid hun wensen en bedenkingen ten aanzien van deze eisen kenbaar te maken.

2. De tweede volzin van het derde lid wordt vervangen door:

Provinciale staten voegen een of meer gedeputeerden als adviseur aan de vertrouwenscommissie toe.

3. Aan het zevende lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister de benodigde gegevens inzake bestuurlijke boeten als bedoeld in hoofdstuk VIII A van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en inzake strafbeschikkingen als bedoeld in artikel 76 van de Algemene wet rijksbelastingen, voor zover deze boeten en beschikkingen zijn opgelegd dan wel hadden kunnen worden opgelegd ter zake van feiten die zijn gebleken na de termijn om deze op te leggen.

G

Artikel 61a wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder vernummering van het vierde lid tot vijfde lid, wordt een nieuw vierde lid ingevoegd, dat luidt:

4. Na het overleg met Onze Minister stellen provinciale staten uit hun midden een vertrouwenscommissie in, belast met de voorbereiding van de aanbeveling inzake de herbenoeming. Provinciale staten voegen een of meer gedeputeerden als adviseur aan de vertrouwenscommissie toe.

H

In artikel 61c, eerste lid, wordt de zinsnede "61a, derde lid" vervangen door: 61a, derde en vierde lid.

I

Artikel 64, eerste lid, eerste volzin, komt te luiden:

De commissaris legt in handen van de Koning de volgende eed (verklaring en belofte) af:

J

Artikel 65 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt "financiële".

2. Het derde lid vervalt onder vernummering van het vierde tot en met achtste lid tot derde tot en met zevende lid.

3. Aan het zesde lid (nieuw) wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

K

In artikel 72, eerste lid, onder a, wordt na "benoeming," ingevoegd: herbenoeming,.

L

In artikel 78 wordt "de artikelen 67 en 68" vervangen door: de artikelen 63, 66, 67 en 68.

M

In artikel 80 vervalt het vierde lid onder vernummering van het vijfde lid tot vierde lid.

N

Artikel 82, tweede lid, komt te luiden:

2. Artikel 81, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

O

In artikel 93, tweede lid, vervalt “financiële”.

P

Aan artikel 96 wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

3. Het tweede lid is niet van toepassing op voordelen die bij of krachtens de wet zijn toegekend.

Q

In artikel 143, eerste lid, vervalt de tweede volzin.

R

Aan artikel 143a wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt:

4. Provinciale staten nemen geen besluit over een voorstel dan nadat gedeputeerde staten in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van de staten te brengen.

S

In artikel 152, tweede lid, onder e wordt “, 217, eerste lid, en 217a, eerste lid” vervangen door: en 217, eerste lid.

T

In artikel 158 vervalt het derde lid onder vernummering van het vierde lid tot derde lid.

U

Artikel 175, tweede lid, komt als volgt te luiden:

2. De commissaris bevordert de bestuurlijke integriteit van de provincie.

V

Artikel 182 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid worden de onderdelen c, d en e geletterd d, e en f en wordt een nieuw onderdeel c toegevoegd, dat luidt:

c. het adviseren en bemiddelen bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen in een gemeente en wanneer de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is.

2. Het vijfde lid komt te luiden als volgt:

5. De artikelen 79 en 179 zijn niet van toepassing. De commissaris brengt jaarlijks vertrouwelijk verslag uit aan Onze Minister over de werkzaamheden die hij ter uitvoering van de ambtsinstructie heeft verricht.

W

Artikel 201 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid vervalt.

2. Het derde lid wordt vernummerd tot tweede lid en in dat lid wordt de zinsnede "Provinciale staten leggen de in het eerste en tweede lid, alsmede de in artikel 217, derde en vierde lid, bedoelde stukken" vervangen door: Provinciale staten leggen de in het eerste lid, alsmede de in artikel 217, derde en vierde lid, bedoelde stukken.

X

Artikel 217a vervalt.

Y

In artikel 218 wordt de zinsnede "bedoeld in de artikelen 216, 217 en 217a" vervangen door: bedoeld in de artikelen 216 en 217.

Artikel III

De Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 26 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na “de Wet openbaarheid van bestuur BES” een komma ingevoegd.

2. Onder vernummering van het tweede tot en met het vierde tot derde tot en met vijfde lid, wordt een nieuw tweede lid ingevoegd, dat luidt:

2. De gezaghebber verstrekt op verzoek van een eilandgedeputeerde die niet op de vergadering aanwezig was de in het eerste lid bedoelde stukken. Op de stukken wordt van de opgelegde geheimhouding melding gemaakt.

B

Voor de tekst van artikel 34 wordt de aanduiding 1. geplaatst en aan het artikel worden twee leden toegevoegd, die luiden:

2. De eilandsraad kan de gezaghebber toestaan de ondertekening op te dragen aan de eilandgriffier of aan een of meer andere bij de griffie werkzame ambtenaren.

3. De medeondertekening door de eilandgriffier is niet van toepassing indien de ondertekening van stukken die van de eilandsraad uitgaan ingevolge het tweede lid is opgedragen aan de eilandgriffier of een of meer andere bij de griffie werkzame ambtenaren.

C

Artikel 37, tweede lid, komt als volgt te luiden:

2. De gezaghebber wordt op zijn verzoek geïnformeerd over het verloop van de collegeonderhandelingen. Hij wordt alsdan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken

D

Artikel 55, tweede lid, komt te luiden:

2. Behoudens het geval dat de eilandgedeputeerde onmiddellijk ontslag neemt, gaat het ontslag in met ingang van de dag, gelegen een maand na de dag waarop hij zijn ontslag heeft genomen of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aangenomen.

E

Artikel 56 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid, vervalt “financiële”.

2. Na het zevende lid wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

8. De inspecteur van de Belastingdienst Caribisch Nederland verstrekt Onze Minister ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

F

In artikel 73 wordt onder vernummering van het zevende lid tot achtste lid een lid ingevoegd, dat luidt:

7. De inspecteur van de Belastingdienst Caribisch Nederland verstrekt Onze Minister de benodigde gegevens inzake bestuurlijke boeten als bedoeld in Hoofdstuk VIII, Titel 4, van de Belastingwet BES voor zover deze boeten zijn opgelegd dan wel hadden kunnen worden opgelegd ter zake van feiten die zijn gebleken na de termijn om deze op te leggen.

G

Artikel 77, eerste lid, eerste volzin komt te luiden:

1. De gezaghebber legt ten overstaan van de eilandsraad in handen van de Rijksvertegenwoordiger de volgende eed (verklaring en belofte) af:

H

Artikel 78 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt “financiële”.

2. Na het zevende lid wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

8. De inspecteur van de Belastingdienst Caribisch Nederland verstrekt Onze Minister ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

I

In artikel 87, eerste lid, onder a, wordt na “benoeming,” ingevoegd: herbenoeming,.

J

De artikelen 90 en 91 worden vervangen door een artikel, dat luidt:

Artikel 90

1. Bij verhindering of ontstentenis van de gezaghebber wordt zijn ambt waargenomen door een door de Rijksvertegenwoordiger aangewezen waarnemend gezaghebber. De Rijksvertegenwoordiger kan voorts in de waarneming voorzien, indien hij dit in het belang van het openbaar lichaam nodig oordeelt.

2. Alvorens tot de aanwijzing van een waarnemend gezaghebber over te gaan hoort de Rijksvertegenwoordiger de eilandsraad, tenzij gewichtige redenen zich daartegen verzetten.

3. Hij die door de Rijksvertegenwoordiger met de waarneming van het ambt van gezaghebber is belast, legt in handen van de Rijksvertegenwoordiger een overeenkomstig artikel 77 luidende eed (verklaring en belofte) af.

K

In artikel 93 wordt de zinsnede «de artikelen 80 tot en met 82» vervangen door: de artikelen 75 en 79 tot en met 82.

L

In artikel 117 vervalt het vierde lid onder vernummering van het vijfde lid tot het vierde lid.

M

In artikel 118 vervalt het derde lid onder vernummering van het vierde lid en vijfde lid.

N

In artikel 120, tweede lid, vervalt “financiële”.

O

Aan artikel 123 wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

3. Het tweede lid is niet van toepassing op voordelen die bij of krachtens de wet zijn toegekend.

P

Aan artikel 150 wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt:

4. De eilandsraad neemt geen besluit over een voorstel dan nadat het bestuurscollege in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de raad te brengen.

Q

In artikel 172 wordt onder vernummering van het tweede lid tot derde lid een nieuw tweede lid ingevoegd, dat luidt:

2. De gezaghebber bevordert de bestuurlijke integriteit van het openbaar lichaam.

R

Aan artikel 188 wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

4. De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister gegevens inzake bestuurlijke boeten als bedoeld in hoofdstuk VIIIA van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en inzake strafbeschikkingen als bedoeld in artikel 76 van de Algemene wet rijksbelastingen, voor zover deze boeten en beschikkingen zijn opgelegd dan wel hadden kunnen worden opgelegd ter zake van feiten die zijn gebleken na de termijn om deze op te leggen.

S

Artikel 193 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het tweede lid vervalt "financiële".

2. Het derde lid vervalt onder vernummering van het vierde tot en met achtste lid tot het derde tot en met zevende lid.

3. Na het zevende lid wordt een lid toegevoegd, dat luidt:

8. De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

T

In artikel 200, derde lid, wordt «de artikelen 188, tweede en derde lid» vervangen door: de artikelen 188, tweede, derde en vierde lid.

Artikel IV

De Waterschapswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 32a komt te luiden:

Artikel 32a

1. De leden van het algemeen bestuur die geen lid zijn van het dagelijks bestuur ontvangen een bij verordening van het algemeen bestuur vast te stellen vergoeding voor hun werkzaamheden en een tegemoetkoming in de kosten.

2. Het algemeen bestuur kan bij verordening regels stellen over de tegemoetkoming in of vergoeding van bijzondere kosten en over andere voorzieningen die verband houden met de vervulling van het lidmaatschap van het algemeen bestuur.

3. Buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend, ontvangen de leden van het algemeen bestuur als zodanig geen andere vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van het waterschap. Voordelen ten laste van het waterschap, anders dan in de vorm van vergoedingen en tegemoetkomingen, genieten zij slechts voor zover het algemeen bestuur dit bij verordening bepaalt en voor zover dit bij of krachtens de wet wordt bepaald. De verordening behoeft de goedkeuring van gedeputeerde staten.

4. De verordeningen, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden vastgesteld overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties doet de voordracht voor deze algemene maatregel van bestuur.

B

Artikel 44 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De leden van het dagelijks bestuur genieten ten laste van het waterschap een bezoldiging en een tegemoetkoming in de kosten van de uitoefening van hun werkzaamheden volgens bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels. Daarbij kunnen tevens regels worden gesteld betreffende tegemoetkoming in of vergoeding van bijzondere kosten en andere voorzieningen die verband houden met het ambt van lid van het dagelijks bestuur. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties doet de voordracht voor deze algemene maatregel van bestuur.

2. Aan het vijfde lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

C

In artikel 48 wordt aan het zesde lid een volzin toegevoegd, die luidt:

De inspecteur van de Rijksbelastingdienst verstrekt Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ten behoeve van de verrekening de benodigde inkomensgegevens.

D

Artikel 49 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid, aanhef en onder a, komt te luiden:

1. Voor zover dit niet bij de wet is geschied, worden voor de voorzitter op voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels gesteld betreffende:

a. benoeming, herbenoeming, schorsing, tijdelijk niet uitoefenen van zijn functie en ontslag;.

2. In het tweede lid vervalt "financiële".

E

Onder vernummering van het tweede en derde lid tot het derde en vierde lid, wordt in artikel 94 een tweede lid ingevoegd, dat luidt:

2. De voorzitter bevordert de bestuurlijke integriteit van het waterschap.

F

Artikel 109a vervalt.

G

In artikel 109b wordt de zinsnede «de artikelen 108, 109 en 109a» vervangen door: de artikelen 108 en 109.

Artikel V

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,

MEMORIE VAN TOELICHTING

Versie consultatie

ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

Het onderhavige wetsvoorstel bevat allereerst een aantal wijzigingen in de Gemeentewet en de Provinciewet. Voor het merendeel zijn deze voorstellen aangekondigd in beleidsbrieven aan de Tweede Kamer. Als eerste komen hieronder aan de orde de wijzigingen die voortvloeien uit of verband houden met de Staat van de dualisering (paragraaf 2).¹ Deze betreffen het functioneren van de raad en het college in hun onderlinge verhouding. Vervolgens zal worden ingegaan op de wijzigingen in de procedure bij benoeming en herbenoeming van burgemeesters (paragraaf 3). Deze zijn eerder aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van 19 augustus 2009.² Paragraaf 4 handelt over bestuurlijke integriteit en bestuurlijke crises. Over de rol van de burgemeester en de commissaris van de Koningin in dat verband verwijs ik u naar de brief aan de Tweede Kamer van 21 april 2011.³ In paragraaf 5 worden de wijzigingen besproken die verband houden met de commissaris van de Koningin als rijksorgaan. Aanleiding hiervoor is het kabinetsstandpunt van 9 juni 2009 op het aan de Raad voor het openbaar bestuur gevraagde advies over de commissaris van de Koningin als rijksorgaan.⁴ In paragraaf 6 staan centraal de voorstellen die voortvloeien uit het kabinetsstandpunt van 24 april 2008 betreffende privaatrechtelijke taakbehartiging door decentrale overheden.⁵ Daarna wordt ingegaan op het burgerjaarverslag van de burgemeester en de verordening inzake beleidsevaluatie (paragraaf 7). Het wetsvoorstel is ter consultatie voorgelegd aan de VNG, het IPO, het NGB en de Kring van commissarissen van de Koningin. Paragraaf 8 behandelt deze adviezen.

Omwille van de leesbaarheid zal steeds worden gesproken vanuit het gemeentelijk perspectief. De voorgestelde wijzigingen betreffen echter meestal ook de Provinciewet. Voorts voorziet het wetsvoorstel ook in enkele wijzigingen van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES). De Gemeentewet is immers het uitgangspunt voor die wet. Daarom zal bij een wijziging van de Gemeentewet steeds worden bezien of ook de WolBES aanpassing behoeft. Paragraaf 9 besteedt aandacht aan deze wijzigingen en de consultatie van de drie openbare lichamen. Ten slotte worden ook enkele bepalingen overgenomen in de Waterschapswet. Deze worden behandeld in paragraaf 10.

2. Gemeenteraad en college

2.1 Staat van de dualisering

Voor een goed bestuur van de gemeente is het van belang dat er een evenwichtige verhouding is tussen de gemeenteraad en het college van B&W, waarbij uiteraard de politieke eindverantwoordelijkheid bij de raad berust. In de Staat van de dualisering zijn in dit verband enkele voorstellen ter verdere verbetering gedaan. Naar aanleiding van het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 12 maart 2009⁶ heeft de regering

¹ Kamerstukken II 2008/09, 30 902, nr. 15 herdruk.

² Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VII, nr. 97.

³ Kamerstukken II 2010/11, 32 500 VII, nr. 99.

⁴ Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VII, nr. 87.

⁵ Kamerstukken II 2007/08, 29 279, nr. 72.

⁶ Kamerstukken II 2008/09, 30 902, nr. 16.

afgezien van het wettelijk regelen van een presidium. Daaraan bleek geen behoefte. Het blijft aan de raad om hier op lokaal niveau invulling aan te geven. Taak en samenstelling van een presidium (of andere vormen van overleg) behoeven niet door de wetgever geregeld te worden. Voorts heeft de regering afgezien van het schrappen van de voorhangprocedure opgenomen in artikel 169, vierde lid, van de Gemeentewet. Gehandhaafd blijft dus dat het college vooraf aan de raad inlichtingen geeft over de uitoefening van de bevoegdheden, genoemd in artikel 160, eerste lid, onder e, f, g en h, van de Gemeentewet, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente.

2.2 Betrokkenheid college bij initiatiefvoorstellen raad

De invoering van de dualisering van het gemeentebestuur ging gepaard met een duidelijke afbakening van de rollen van de raad. De raad is volksvertegenwoordiging, stelt kaders en controleert het college. Een groot aantal bestuursbevoegdheden is met de dualisering van de medebewindsbevoegdheden bij het college terecht gekomen. Hierdoor is helderheid ontstaan in de taakverdeling tussen de raad en het college en is meer ruimte om invulling te geven aan het eigenlijke raadswerk. In beginsel bereidt het college de besluiten van de raad voor (artikel 160, eerste lid, onder b, Gemeentewet). De raad kan ook verzoeken een voorstel voor een besluit of verordening voor te bereiden. Maar de raad heeft ook het initiatiefrecht. De betrokkenheid van het college bij initiatiefvoorstellen van de raad is een belangrijk aspect voor de verhouding tussen raad en college. Omdat het college gehouden is de besluiten van de raad uit te voeren (artikel 160, eerste lid, onder b, Gemeentewet), is het van belang dat het college zijn opvatting kan geven over een initiatiefvoorstel. Het is in eerste instantie aan de indiener om te beslissen wat hij met die inbreng doet en uiteindelijk beslist de raad over het al dan niet gewijzigde voorstel. In de gemeentelijke praktijk is veelal reeds sprake van een dergelijke betrokkenheid. Voor een goed samenspel tussen de raad en het college en met het oog op een goede werking van het gemeentebestuur is het van belang dat colleges in alle gevallen die gelegenheid krijgen. Die betrokkenheid is er overigens ook in omgekeerde zin. Belangrijke beslissingen mag het college niet nemen dan nadat een ontwerpbesluit bij de raad is voorgelegd (artikel 169, vierde lid, Gemeentewet). Voorgesteld wordt de betrokkenheid van het college bij initiatiefvoorstellen van de raad zeker te stellen door dit te verankeren in artikel 147a van de Gemeentewet.

2.3 Geen raadsleden in bezwaar- en klachtcommissies

Voor een zuivere verhouding tussen de raad en het college is het ook van belang de samenstelling van commissies nader te bezien. De Gemeentewet kent diverse commissievormen: raadscommissies (artikel 82), bestuurscommissies (artikel 83) en "andere commissies" (artikel 84). Ten aanzien van deze andere commissies is bepaald dat de burgemeester en de wethouders geen lid mogen zijn van een door de raad ingestelde commissie en omgekeerd dat raadsleden geen lid mogen zijn van een door het college of de burgemeester ingestelde commissie. Deze uit de dualisering voortvloeiende wederzijdse uitsluiting geldt echter niet in alle gevallen. Raadsleden kunnen lid zijn van een door het college of de burgemeester ingestelde commissie die is belast met het adviseren over de beslissing op bezwaarschriften of met de behandeling van en de advisering over klachten (artikel 84, tweede lid). Dit vormt een onzuiver element in de verhouding tussen raad en het college. Het beoordelen van bezwaarschriften en klachten is naar zijn aard geen raadswerk. Raadsleden zouden niet langs deze weg op de stoel van het college moeten gaan zitten. Politieke controle vindt plaats in de raad. Raadsleden kunnen de vrijkomende tijd besteden aan het eigenlijke raadswerk.

2.4 Externe voorzitter raadscommissies

Voorgesteld wordt het mogelijk te maken dat raadscommissies, ingesteld op grond van artikel 82 Gemeentewet, ook door niet-raadsleden kunnen worden voorgezeten. Bij brief van 22 april 2010 is de Tweede Kamer over dit voornemen geïnformeerd.⁷ Sinds de invoering van de dualisering hebben zich nieuwe vergadervormen ontwikkeld.⁸ In sommige gemeenten is men overgegaan tot het afschaffen van de raadscommissies ex artikel 82 Gemeentewet. In plaats daarvan heeft men gekozen voor bijzondere voorbereidende vergaderingen, met als grondslag artikel 84 Gemeentewet (“andere commissies”), omdat dan met externe voorzitters kan worden gewerkt. Bij raadscommissies ex artikel 82 is dat nu niet mogelijk. Van een externe voorzitter wordt verwacht dat hij het debat aantrekkelijker kan maken en daarnaast is een externe voorzitter in de beleving van veel raadsleden politiek neutraal ten opzichte van een collega-raadslid die een raadscommissie voorziet. Belangrijk verschil ten opzichte van raadscommissies is echter dat artikel 22 Gemeentewet niet van overeenkomstige toepassing is op de andere commissies. Dit betekent dat bij bijzondere voorbereidende vergaderingen op grond van artikel 84 Gemeentewet dus geen sprake is van immunititeit. Dat onderscheid is ook juist. Raadscommissies zijn nu eenmaal van een andere orde en hebben een andere taak dan de andere commissies. Om ruimte te bieden aan de wens van gemeenten om ook bij raadscommissies met een externe voorzitter te kunnen werken wordt voorgesteld om het vierde lid van artikel 82 Gemeentewet te laten vervallen. Het is dan aan de raad om op grond van het eerste lid regels te stellen over het voorzitterschap. In geval van een raadscommissie ex artikel 82 Gemeentewet geldt er immunititeit voor al degenen die aan de beraadslaging deelnemen en dus ook voor de voorzitter. Het maakt wat dat betreft niet uit of een raadslid voorzitter is of dat sprake is van een externe voorzitter.

2.5 Vrijwillig ontslag wethouder per direct

De bestuurlijke praktijk geeft aanleiding de regels omtrent het vrijwillig ontslag van wethouders aan te passen. Indien een uitspraak van de raad inhoudende de opzegging van het vertrouwen (motie van wantrouwen) er niet toe leidt dat de betrokken wethouder zijn ontslag indient, kan de raad tot ontslag besluiten (artikel 49 Gemeentewet). Als de wethouder na een motie van wantrouwen ontslag neemt, gaat dat ontslag onmiddellijk in. Een wethouder kan ook te allen tijde uit eigen overweging ontslag nemen. Artikel 43, tweede lid, Gemeentewet bepaalt dat het ontslag dan na een maand ingaat of zoveel eerder als een opvolger is benoemd. Van een vrijwillig aftredende wethouder wordt dus verwacht dat hij, in het belang van de continuïteit van het dagelijks bestuur, de functie blijft uitoefenen totdat in zijn opvolging is voorzien. Er doen zich echter in de praktijk situaties voor, waarin het niet redelijk is om van een wethouder te verwachten dat hij nog (maximaal) een maand in functie blijft. Daarbij moet gedacht worden aan de situatie dat een wethouder zelf het gevoel heeft dat zijn functioneren onvoldoende steun en vertrouwen heeft binnen het college of in de raad. Het komt ook voor dat een wethouder zijn aftreden aankondigt om de stemming over een motie van wantrouwen voor te zijn. Hij stapt dan uit eigen beweging op, maar het aftreden is nauwelijks vrijwillig te noemen. Toch is een wethouder in dat geval formeel gezien gehouden om nog (maximaal) een maand zijn functie te blijven vervullen. Hij draagt in dat geval politieke verantwoordelijkheid, hoewel hijzelf meent dat daartoe het vertrouwen ontbreekt. Dat is geen wenselijke situatie. Daarom wordt voorgesteld aan artikel 43 toe te voegen dat ook het vrijwillig ontslag onmiddellijk kan ingaan. Het is dan aan de raad om snel in de opvolging te voorzien.

2.6 Overlegging geheime stukken

7 Kamerstukken II 2009/10, 30 902, nr. 17, blz. 2.

8 Voor een overzicht zie de publicatie van het Actieprogramma lokaal bestuur “Op het tweede gezicht. Gemeentelijke vergaderpraktijken nader beschouwd” (2009).

Voorts wordt naar aanleiding van een vraag uit de Eerste Kamer voorgesteld duidelijk in de wet vast te leggen dat een wethouder de beschikking kan krijgen over stukken ten aanzien waarvan in een besloten vergadering geheimhouding is opgelegd, indien hij bij de vergadering niet aanwezig was.⁹ Artikel 23, vierde lid, van de Gemeentewet bepaalt dat van een besloten vergadering een afzonderlijk verslag wordt gemaakt, dat niet openbaar is. In de praktijk wordt dit vaak gecombineerd met het opleggen van geheimhouding op grond van artikel 25, eerste lid, van de Gemeentewet. Geheimhouding wordt tijdens de vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen totdat de raad haar opheft. In artikel 21 van de Gemeentewet is expliciet bepaald dat de wethouder toegang heeft tot de raadsvergaderingen. Dat geldt dus ook een besloten vergadering waarin tevens geheimhouding is opgelegd. Het ligt daarom in de rede dat de wethouder ook kennis kan nemen van het behandelde en van de overgelegde stukken indien hij niet bij die vergadering aanwezig was. De wet spreekt zich daar niet over uit. Met de voorgestelde aanpassing wordt dit uitdrukkelijk bepaald.

2.7 Burgemeester en collegevorming

De collegevorming is een zaak van de fracties in de raad en is niet aan regels gebonden. De burgemeester heeft daarbij geen formele positie, terwijl hij wel met de nieuw te benoemen wethouders moet samenwerken en zal moeten bijdragen aan de uitvoering van het nieuwe collegeprogramma. Het is dan ook van belang dat de burgemeester wordt betrokken bij het proces van collegevorming. In de Gemeentewet is daarom vastgelegd dat de burgemeester wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de collegeonderhandelingen en dat hij alsdan in de gelegenheid wordt gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken (artikel 35, tweede lid), met als overweging dat de burgemeester als voorzitter, tevens lid, van het college gehouden is mee te werken aan de uitvoering van het collegeprogramma. Dat impliceert dat de tekst van het collegeprogramma als gevolg van de opvattingen van de burgemeester nog gewijzigd zou kunnen worden. De informatiepositie van de burgemeester tijdens het proces van collegevorming behoeft versterking. Een goede informatiepositie is van belang voor de samenwerking binnen het nieuwe college. Het college van burgemeester en wethouders functioneert op basis van collegiaal bestuur. De nauwe samenwerking binnen het college vraagt om een goede verhouding tussen burgemeester en wethouders. De burgemeester wordt nu alleen geïnformeerd over de *uitkomsten* van de collegeonderhandelingen. Pas dan ook kan hij zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar maken. Voorgesteld wordt dat de burgemeester *op zijn verzoek* ook *tijdens* de collegeonderhandelingen over het verloop daarvan geïnformeerd wordt, zodat hij ook eerder de gelegenheid krijgt om zijn opvattingen kenbaar te maken over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma. Het is van belang dat de burgemeester als voorzitter van het toekomstige college, indien hij dit wenst, ook gedurende het proces zijn opvattingen kan geven. Het voorstel richt zich op een goede informatie-uitwisseling over en weer. Het gaat er om dat de burgemeester voor, tijdens en na de besprekingen ordentelijk wordt geïnformeerd.

3. Benoeming en herbenoeming van burgemeesters

3.1 Procedure bij herbenoeming

Sinds de herziening van de benoemingsprocedure in 2001 ligt het zwaartepunt van de procedure niet alleen ten aanzien van de benoeming, maar ook ten aanzien van de herbenoeming en het ontslag van de burgemeester bij de raad. Dat vergt een

⁹ Kamerstukken I 2009/10, 30 902, F, blz. 2.

zorgvuldige procedure. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd bij brief van 19 augustus 2009.¹⁰

De burgemeester wordt voor een periode van zes jaar benoemd. Hij kan in beginsel onbeperkt worden herbenoemd, telkens voor een periode van zes jaar. In de regel wordt een burgemeester herbenoemd. Bij de totstandkoming van een aanbeveling tot herbenoeming gaat het niet primair om een beslissing te verkrijgen op de vraag of de burgemeester al dan niet voor een herbenoeming in aanmerking komt. Het gaat veeleer over de vraag of de burgemeester in de uitoefening van zijn functie voldoet aan het destijds – in de regel in de profielschets – opgestelde verwachtingspatroon en of er wensen zijn ten aanzien van het functioneren die kunnen bijdragen aan het verbeteren van zijn functioneren. De profielschets die de raad destijds ten behoeve van de benoemingsprocedure heeft opgesteld, vormt daarbij in beginsel het toetsingskader. Indien de raad functioneringsgesprekken met de burgemeester heeft gevoerd, dan ligt het in de rede dat de aspecten van het functioneren van de burgemeester die daarin aan de orde zijn gekomen evenzeer in het proces worden betrokken. Ook de commissaris van de Koningin zal dit alles bij zijn advies aan de minister van BZK over de aanbeveling tot herbenoeming betrekken.

Om allerlei uiteenlopende redenen kan het verwachtingspatroon ten aanzien van het functioneren van de burgemeester in de loop der tijd echter wijzigen. Voor een goede beoordeling is het zaak die nadere eisen duidelijk en bijtijds – en dus niet pas in het laatste stadium – te formuleren. Deze nadere eisen kunnen vervolgens, mits duidelijk gewisseld met de burgemeester, nadere criteria vormen waaraan het functioneren van de burgemeester in de volgende benoemingstermijn wordt getoetst.¹¹ Door de invoering in 2001 van het aanbevelingsrecht van de gemeenteraad bij de benoeming is de positie van de raad versterkt. Dit kan wellicht mede verklaren dat de afgelopen jaren een praktijk is ontstaan waarbij herbenoeming minder dan voorheen een automatisme is. Voor gemeenteraden is het een moment geworden waarop het functioneren van de burgemeester opnieuw wordt gezien. Ook het onderzoek «De vallende burgemeester» geeft aan dat de krachtige positie van de raad ook zichtbaar is in de procedure van herbenoeming.¹² De raad is zich steeds meer bewust dat hij een aanbeveling moet uitbrengen en dus een expliciet oordeel moet geven over de burgemeester

Artikel 61a van de Gemeentewet voorziet in de volgende voorschriften bij herbenoeming:

- de raad moet zijn aanbeveling vier maanden voor de eerste dag van de maand waarin de herbenoeming dient in te gaan door tussenkomst van de commissaris van de Koningin aan de minister van BZK zenden (tweede lid);
- de raad moet voordat hij de aanbeveling opstelt, met de commissaris overleggen over het functioneren van de burgemeester (derde lid);
- de commissaris brengt advies uit aan de minister over de aanbeveling (vierde lid);
- de minister wijkt bij zijn voordracht tot herbenoeming slechts af van de aanbeveling op gronden ontleend aan het advies van de commissaris dan wel op andere zwaarwegende gronden (vijfde lid).

Bij het stellen van aanvullende zorgvuldigheidseisen zou het uitgangspunt moeten zijn dat procedureregels vooral gericht moeten zijn op transparantie en kenbaarheid van de herbenoemingsprocedure. Een burgemeester moet niet “verrast” kunnen worden met een (dreiging van) niet-herbenoeming.

¹⁰ Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VII, nr. 97.

¹¹ Kamerstukken II 1996/97, 25 444, nr. 3, blz. 8.

¹² A.F.A. Korsten & H. Aardema, De vallende burgemeester. Een onderzoek naar factoren, omstandigheden, patronen en preventie- en interventiemogelijkheden, Den Haag 2006, blz. 77.

Het is van belang dat de raad periodiek overleg voert met de burgemeester over de ambtsuitoefening. Op basis daarvan kunnen gemeenteraden bij herbenoeming een actueel en bij de burgemeester bekend beoordelingskader hanteren. Het is ook wenselijk dat de commissaris van de Koningin aan het begin van de procedure met de raad overlegt over het (gewenste) functioneren van de burgemeester in het licht van de komende herbenoemingsprocedure. Mede op basis van het beoordelingskader kunnen met de burgemeester afspraken worden gemaakt over de ambtsuitoefening in de komende ambtsperiode. Het voornemen is dan ook om in de van toepassing zijnde circulaire en handreikingen nader uit te werken dat in het herbenoemingsproces beoordeling van het functioneren van de burgemeester plaatsvindt mede aan de hand van verslagen van functioneringsgesprekken tussen burgemeester en gemeenteraad.

Nu herbenoeming minder dan in het verleden een automatisme is, maar een moment waarop het functioneren van de burgemeester (naar verleden en toekomst) opnieuw wordt gezien, is het wenselijk dat – net als bij de benoeming – een vertrouwenscommissie wordt ingesteld. In veel gemeenten is dat inmiddels ook de praktijk. Het is wenselijk dit met het oog op een zorgvuldig proces ook wettelijk voor te schrijven. Daarmee wordt tevens de geheimhouding gegarandeerd. Ook geeft het de zittende burgemeester meer houvast in de procedure. Voorafgaand aan de herbenoeming of een eventuele niet-herbenoeming heeft de burgemeester de gelegenheid om in beslotenheid met een afvaardiging van de raad te overleggen over zijn functioneren. Het overleg in de vertrouwenscommissie alsmede de beraadslagingen in de raad over het verslag van de vertrouwenscommissie zijn vertrouwelijk. Daarom wordt voorgesteld in de Gemeentewet te regelen dat de raad een vertrouwenscommissie instelt die met de burgemeester over diens functioneren overlegt. Van dit overleg brengt de vertrouwenscommissie vertrouwelijk verslag uit aan de raad en de commissaris van de Koningin.

In de Gemeentewet is reeds geregeld dat de raad voordat hij de aanbeveling opstelt, met de commissaris van de Koningin overlegt over het functioneren van de burgemeester. Over de aanbeveling inzake de herbenoeming brengt de commissaris advies uit aan de minister van BZK. Het advies van de commissaris weegt zwaar bij herbenoeming. Bij een (niet-)herbenoeming kan de minister afwijken van de aanbeveling van de raad op gronden ontleend aan het advies van de commissaris (dan wel op andere zwaarwegende gronden). Dat betekent dat de commissaris vroegtijdig in het proces moet worden betrokken en moet kunnen beschikken over relevante stukken zoals verslagen van evaluaties of functioneringsgesprekken. Het voornemen is daarom om in de circulaire en de handreiking voor burgemeestersbenoemingen op te nemen dat met de commissaris bij het begin van de procedure wordt overlegd over het (gewenste) functioneren van de burgemeester in het licht van de komende herbenoemingsprocedure. Tevens wordt opgenomen dat de commissaris kan beschikken over verslagen van functioneringsgesprekken tussen burgemeester en raad.

De betrokkenheid van wethouders bij de benoemingsprocedure van burgemeesters dient te worden versterkt. De burgemeester functioneert voor het grootste deel van zijn tijd binnen het college en zal dus goed met de wethouders moeten kunnen samenwerken. Wethouders kunnen nu op uitnodiging van de gemeenteraad als adviseur toetreden tot de vertrouwenscommissie. Dit gebeurt echter nog niet in alle gevallen. Het vrijblijvende karakter van de uitnodiging zou moeten vervallen. Ook moet verzekerd zijn dat de raad het college hoort over de profielschets, alvorens deze vast te stellen. Daarom wordt voorgesteld om in de Gemeentewet te regelen dat de raad het college in de gelegenheid stelt zijn opvatting over de profielschets te geven alvorens deze wordt vastgesteld en dat

de raad een of meer wethouders als adviseur aan de vertrouwenscommissie toevoegt; dat betreft de vertrouwenscommissie zowel bij benoeming als bij herbenoeming.

3.2 Screening bij benoeming

De gemeenteraad heeft bij de benoeming van de burgemeester een belangrijke stem. De minister volgt in zijn voordracht de aanbeveling van de raad, tenzij zwaarwegende gronden aanleiding tot afwijking geven (artikel 61, zevende lid, van de Gemeentewet). Zwaarwegende gronden kunnen aan de orde zijn als van de kandidaat-burgemeester de integriteit in het geding is. Van oudsher wint de commissaris van de Koningin informatie in voordat hij een selectie van de sollicitanten kenbaar maakt aan de vertrouwenscommissie. Van de sollicitanten die door de commissaris worden geselecteerd voor de verdere sollicitatieprocedure wordt vervolgens informatie ingewonnen bij de Justitiële informatiedienst. Sinds 1 januari 2011 is de screening van kandidaten verscherpt. Sinds deze datum laat de minister van BZK, wanneer hij de aanbeveling ontvangt, een screening uitvoeren naar de als eerste aanbevolen kandidaat. De (vertrouwelijke) resultaten van de screening worden in aanmerking genomen door de minister bij zijn beslissing om de als eerste aanbevolen kandidaat voor benoeming voor te dragen aan Hare Majesteit de Koningin. Er vindt geen screening plaats ingeval van herbenoeming.

Onder screening worden verstaan naslag bij de AIVD en fiscaal onderzoek bij de belastingdienst. Naslag bij de AIVD is niet een vorm van onderzoek in de zin van artikel 6 WIV 2002 maar een vorm van het verstrekken van informatie welke ook onderdeel uitmaakt van de procedure bij de beoordeling van kandidaat-ministers en kandidaat-staatssecretarissen.¹³ In het kader van een goede taakuitvoering (artikel 36 WIV 2002) is de AIVD bevoegd op verzoek personen, ook als die buiten de artikel 6, tweede lid, onder a, van de WIV 2002 vallen, na te slaan in de eigen bestanden en het resultaat te melden aan het bestuursorgaan, de persoon of de instantie 'die deze aangaat', in dit geval de minister van BZK.

Wat betreft het fiscale onderzoek is het voorstel om in artikel 61 te bepalen dat de inspecteur van de Rijksbelastingdienst aan de minister van BZK de gegevens verstrekt over feiten waarvoor een bestuurlijke boete of strafbeschikking is opgelegd, benodigd om te bepalen of er in fiscaal opzicht naar het oordeel van de minister van BZK zwaarwegende gronden zijn die zich tegen een benoeming verzetten. Voor dat fiscale onderzoek wordt nu in de Gemeentewet een wettelijke grondslag opgenomen. Totdat die wettelijke grondslag er is, is de grondslag voor het verstrekken van de fiscale gegevens door de Rijksbelastingdienst aan de minister van BZK neergelegd in artikel 43c van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994. In de daaraan voorafgegane periode (pilotfase) is met ontheffingen gewerkt.

3.3 Vereisten waarnemend burgemeester

Indien de commissaris van de Koningin een waarnemend burgemeester ex artikel 78 Gemeentewet benoemt, gelden voor de waarnemend burgemeester dezelfde regels inzake onverenigbare functies en verboden handelingen als voor een door de Kroon benoemde burgemeester (artikel 80 Gemeentewet). Een door de Kroon benoemde burgemeester moet ook zijn nevenfuncties en de inkomsten daaruit openbaar maken (artikel 67, derde lid, Gemeentewet). Dit laatste vereiste geldt echter niet voor een waarnemend burgemeester. Artikel 67 ontbreekt in de opsomming van artikel 80 van artikelen die van overeenkomstige toepassing zijn. Uit een oogpunt van transparantie en integriteit is het van belang om te bepalen dat ook een door de commissaris benoemde

¹³ Vgl. Kamerstukken II 2002/03, 28 811, nr. 10, blz. 2-3.

waarnemend burgemeester zijn nevenfuncties openbaar moet maken. Een door de Kroon benoemde burgemeester moet voorts over de Nederlandse nationaliteit beschikken (artikel 63 Gemeentewet). Ook dit vereiste ontbreekt in de opsomming van artikel 80 Gemeentewet. Het Nederlandschap is echter van bijzondere betekenis voor een burgemeester, gelet op zijn bijzondere verantwoordelijkheid voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid, vandaar dat wordt voorgesteld ook dit vereiste over te nemen.

4. Bestuurlijke integriteit en bestuurlijke crises

Met dit wetsvoorstel wordt tevens uitvoering gegeven aan de motie-Heijnen/Schouw, waarin de regering wordt gevraagd om een wetswijziging voor te bereiden die voorziet in de rol van commissarissen van de Koningin en burgemeesters bij integriteitshandhaving.¹⁴ De burgemeester vervult veelal nu reeds de rol van hoeder van de gemeentelijke integriteit. Hij is in staat om integriteitsschendingen te zien en aan de orde te stellen. Zijn verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke integriteit vloeit nu niet expliciet voort uit de Gemeentewet. Wel stelt artikel 170, derde lid, van de Gemeentewet in algemene zin dat de burgemeester een goede behartiging van de gemeentelijke aangelegenheden bevordert. Deze algemene zorgplicht wordt in het eerste lid van dat artikel op een aantal terreinen gespecificeerd.

Bij (vermoedens van) integriteitsschendingen wordt optreden van de burgemeester verwacht. Zeker ingeval vragen rijzen over de integriteit van wethouders of raadsleden kan de burgemeester echter in een kwetsbare positie geraken. In de vervulling van deze niet eenvoudige taak dient buiten twijfel te staan dat de burgemeester daarin een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Hij moet vanuit die verantwoordelijkheid zelfverzekerd kunnen optreden. Het waarborgen en mogelijk versterken van deze rol kan geschieden door buiten twijfel te stellen dat hier voor de burgemeester een verantwoordelijkheid en een opdracht ligt. Voorgesteld wordt om in artikel 170 van de Gemeentewet te bepalen dat de burgemeester de bestuurlijke integriteit van de gemeente bevordert. Om het bijzondere karakter van deze verantwoordelijkheid in relatie tot de zorgplichten uit het eerste lid van artikel 170 te benadrukken, is gekozen voor een afzonderlijke bepaling in een nieuw tweede lid.

Waar het de provincie betreft, heeft de commissaris van de Koningin een gelijksoortige positie en verantwoordelijkheid als de burgemeester. Voorgesteld wordt om dit in artikel 178 van de Provinciewet vast te leggen. Omdat de burgemeester niet alleen "boven de partijen" maar ook "tussen de partijen" staat, acht de regering het aangewezen de rol van de commissaris ook in een ander opzicht wettelijk te verankeren. Ten aanzien van gemeenten komt integriteit aan de orde bij de uitoefening door de commissaris van taken als rijksorgaan. Dat betreft allereerst de selectie van potentiële burgemeesterskandidaten. Integriteitstoetsing maakt onderdeel uit van het selectieproces. Maar ook gemeentelijke integriteit in bredere zin kan onderwerp van zorg zijn, bijvoorbeeld bij de periodieke gesprekken met burgemeesters en de werkbezoeken aan gemeenten. De zorg voor gemeentelijke integriteit rekent de commissaris ook tot zijn taken. Adviseren en bemiddelen door de commissaris bij integriteitsvraagstukken zou expliciet als rijksstaak benoemd kunnen worden. Omdat burgemeesters een rol hebben bij de gemeentelijke integriteit, is het passend dat de commissaris hier een adviserende en ondersteunende rol kan vervullen. Dat kan ook een meerwaarde hebben als een probleem zich bij meerdere gemeenten voordoet. Een rol voor de commissaris kan ook aangewezen zijn als bij een integriteitstekstie wethouders of raadsleden betrokken zijn. Het lokale politieke krachtenveld kan er dan aan in de weg staan dat de burgemeester

¹⁴ Kamerstukken II 2010/11, 32 500 VII, nr. 24.

onbelemmerd optreedt. In dit soort gevallen kan bemoeienis van de commissaris uitkomst bieden. Daarom wordt voorgesteld om in de Provinciewet te bepalen dat de commissaris als rijksorgaan is belast met het adviseren en bemiddelen als de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is (artikel 182).

Overigens is het wenselijk dat in algemene zin er een rol is voor de commissaris van de Koningin in geval van wezenlijke bestuurlijke problemen of geschillen in gemeenten. Voor de oplossing van problemen die spelen in de bestuurlijke verhoudingen, kan een adviserende en bemiddelende rol zijn weggelegd voor een ambtsdrager met voldoende gezag, kennis van zaken en distantie tot betrokken partijen. Zo kunnen conflicten die het functioneren en de continuïteit van het openbaar bestuur in gevaar brengen zo snel mogelijk worden opgelost. De commissaris kan daartoe een waardevolle bijdrage leveren. De commissaris wordt in de praktijk daartoe reeds vaak verzocht of neemt zelf het initiatief tot bemiddeling bij bestuurlijke conflicten, zeker indien de burgemeester daarbij betrokken is. Zijn (persoonlijk) gezag brengt mee dat hij de juiste persoon is om zijn diensten als bemiddelaar aan te bieden om conflicten op te lossen respectievelijk patstellingen te doorbreken. Dit is echter nu nog te zeer afhankelijk van de goede wil en medewerking van de betrokken gemeente. Deze taakuitoefening dient derhalve een expliciete wettelijke grondslag te krijgen. Het voorstel is om deze taakuitoefening aan te duiden als rijkstaak en vast te leggen in artikel 182 van de Provinciewet.

5. De commissaris van de Koningin als rijksorgaan

Bij brief van 9 juni 2009 is het kabinetsstandpunt over het advies van de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) over de rol van de commissaris van de Koningin als rijksorgaan, getiteld 'De burgemeester van de provincie?' aan de Tweede Kamer aangeboden.¹⁵ De commissaris is provinciaal orgaan maar kan ook bevoegdheden uitoefenen als rijksorgaan. Het onderscheid tussen de twee functies van de commissaris heeft vooral betekenis voor de verantwoordingsvraag. Als provinciaal orgaan is de commissaris voor het door hem gevoerde bestuur verantwoording schuldig aan provinciale staten (artikelen 167 en 179 Provinciewet). In zijn rol als rijksorgaan vervult de commissaris taken namens het Rijk in de provincie, als het ware als verlengstuk van de desbetreffende minister. Ingevolge artikel 126 van de Grondwet wordt in de wet – de Provinciewet of een andere wet - bepaald om welke taken het gaat en voert de commissaris deze taken uit met inachtneming van een door de regering gegeven ambtsinstructie (hierna: de Ambtsinstructie). Verantwoording is niet verschuldigd aan provinciale staten, maar aan de desbetreffende minister. Deze kan daarover door het parlement worden aangesproken.

In het kabinetsstandpunt is aangegeven dat nader geregeld dient te worden hoe de commissaris van de Koningin aan de regering verantwoording aflegt over de wijze waarop hij uitvoering geeft aan de taken als rijksorgaan. Hoe de commissaris verantwoording aflegt over de uitvoering van de Ambtsinstructie is nu niet geregeld. Er vindt periodiek overleg plaats tussen de minister van BZK en de Kring van commissarissen van de Koningin. In dit overleg wordt niet alleen gesproken over de rijkstaken die de commissarissen vervullen, maar ook over actuele problemen en ontwikkelingen waarbij de commissarissen een rol vervullen. Daarnaast is het sinds enige jaren praktijk dat tussen de minister van BZK en de afzonderlijke commissarissen periodieke voortgangsgesprekken plaatsvinden over het functioneren als rijksorgaan. Voor het waarmaken van de ministeriële verantwoordelijkheid voor het functioneren van de commissaris als rijksorgaan is periodiek een verantwoordingsrapportage aan de

¹⁵ Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VII, nr. 87.

minister van BZK over de uitvoering van de Ambtsinstructie een geëigend middel. In de praktijk gebeurt dit al. Voorgesteld wordt om dit in artikel 182, vijfde lid, van de Provinciewet vast te leggen. Deze rapportages zijn vertrouwelijk. Dit betreft een bijzondere regeling die uitputtend bedoeld is en daarmee, gelet op artikel 2 van de Wet openbaarheid van bestuur, beoogt die wet terzijde te stellen. De rapportages zullen immers veelal persoonlijke beleidsopvattingen bevatten en onderwerpen die naar hun aard vertrouwelijk zijn, zoals benoemingen van burgemeesters en bestuurlijke knelpunten in gemeenten of het contact met de zgn. rijksheren.

Voor de dagelijkse praktijk zijn de rijkstaken die de commissaris van de Koningin vervult in het kader van de procedures inzake de benoeming, de herbenoeming en het ontslag van burgemeesters het belangrijkste. Deze berusten op de artikelen 61 tot en met 61c van de Gemeentewet (nader geregeld in de artikelen 6 tot en met 7a van de Ambtsinstructie). In het kabinetsstandpunt is de aanbeveling van de Rob overgenomen om de benoeming van een waarnemend burgemeester door de commissaris, welke bevoegdheid hij thans als provinciaal orgaan uitoefent, als een rijkstaak aan te merken. Bij de waarneming van een burgemeester wordt in normale gevallen bij verhindering of ontstentenis van de burgemeester door het college een wethouder aangewezen als waarnemer, ook wel aangeduid als loco-burgemeester (artikel 77 Gemeentewet). Indien de commissaris dit in het belang van de gemeente nodig oordeelt, voorziet hij op andere wijze in de waarneming (artikel 78 Gemeentewet). In de praktijk is er een aantal situaties waarin de commissaris een waarnemend burgemeester benoemt: bij bestuurlijke problemen, bij gemeentelijk herindelingsproblemen, voor de duur van een benoemingsprocedure en bij langdurige ziekte van de burgemeester. Over het al dan niet benoemen van een waarnemend burgemeester wordt nu al in de praktijk overleg gevoerd met de minister van BZK.

De Rob overwoog dat sprake is van een inconsistentie ten opzichte van de taken en bevoegdheden betreffende de (her)benoeming en het ontslag van de burgemeester die de commissaris als rijksorgaan uitvoert, nu bij de benoeming van een waarnemend burgemeester voor een langere periode evenzeer de belangen van de Kroon in het geding zijn als bij de benoeming van een burgemeester voor een reguliere ambtstermijn. Dit pleit er voor dat de commissaris zijn bevoegdheid om te kunnen voorzien in de waarneming van het burgemeestersambt zou moeten uitvoeren onder verantwoordelijkheid van de regering.¹⁶ In het wetsvoorstel wordt daarom de benoeming van een waarnemend burgemeester in artikel 78 als rijkstaak aangemerkt.

Voorts wordt uitvoering gegeven aan de motie-Schinkelshoek¹⁷, door te bepalen dat ook de beëdiging van de burgemeester door de commissaris (artikel 65 Gemeentewet) een rijkstaak is en dat deze in het openbaar, ten overstaan van de raad plaats heeft. In de praktijk gebeurt dit overigens al. Ook de Rob was van mening dat de beëdiging als rijkstaak aangemerkt moest worden: deze is immers het sluitstuk van de benoemingsprocedure.

Ten slotte wordt voorgesteld om ook de resterende bevoegdheden van de commissaris van de Koningin ten aanzien van burgemeesters als rijkstaken te kwalificeren. Daarmee wordt een logische samenhang in het pakket van rijkstaken aangebracht. Met artikel 69 van de Gemeentewet zijn de verboden handelingen van toepassing verklaard op de burgemeester. Op grond van het artikel kan hiervan ontheffing worden verleend door de commissaris. Voorgesteld wordt dat de commissaris deze taak als rijksorgaan vervult.

¹⁶ Raad voor het openbaar bestuur, *De burgemeester van de provincie? Advies Commissaris van de Koningin als rijksorgaan*, Den Haag 2006, blz. 58.

¹⁷ Kamerstukken II 2007/08, 31 200 VII, nr. 32.

Ditzelfde geldt voor de taak genoemd in artikel 72 van de Gemeentewet. Daarin is geregeld dat wanneer een burgemeester langer dan zes weken buiten de gemeente wenst te verblijven, hij toestemming nodig heeft van de commissaris. Wat voornoemd bevoegdheden kenmerkt, is dat hier geen evident provinciaal belang mee is gediend. Niettemin zou de commissaris hiervoor verantwoordelijk zijn aan provinciale staten. Door deze taken nu als rijkstaken aan te merken, verloopt de verantwoording richting de regering.

Met deze wijzigingen wordt de wettelijke grondslag gecreëerd voor optreden door de commissaris van de Koningin als rijksorgaan. Deze taken en bevoegdheden dienen op grond van artikel 126 van de Grondwet nader te worden uitgewerkt in de Ambtsinstructie, wil de commissaris daadwerkelijk als rijksorgaan en dus onder verantwoordelijkheid van de regering kunnen optreden. Voor wijzigingen van de Ambtsinstructie geldt een voorhangprocedure van twee maanden (artikel 182, vierde lid, Provinciewet). Er zal naar worden gestreefd dat de wijziging van de Ambtsinstructie gelijktijdig met dit wetsvoorstel in werking kan treden.

6. Privaatrechtelijke taakbehandling door decentrale overheden

In de Gemeentewet en de Provinciewet gaat de voorkeur uit naar publiekrechtelijke rechtsvormen voor de behandeling van publieke belangen. Dit met het oog op de waarborgen voor het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, democratische controle en openbaarheid. Als gemeenten of provincies gebruik willen maken van een privaatrechtelijke rechtsvorm, dan is dat alleen toegestaan 'indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behandeling van het daarmee te dienen openbaar belang' (artikel 160, tweede lid, Gemeentewet en artikel 158, tweede lid, Provinciewet). Een besluit daartoe behoeft de goedkeuring van gedeputeerde staten respectievelijk van de minister van BZK (artikel 160, derde lid, Gemeentewet en artikel 158, derde lid, Provinciewet). De goedkeuring mag alleen worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Gemeenten en provincies maken de laatste jaren op ruime schaal gebruik van de mogelijkheid om publieke taken via een privaatrechtelijke rechtsvorm uit te voeren. Daarbij komt dat de toetsing door gedeputeerde staten onderscheidenlijk de minister van BZK in de praktijk terughoudend wordt ingevuld. In het kader van het programma Bruikbare rechtsorde is advies gevraagd aan de werkgroep Privaatrechtelijke taakbehandling door decentrale overheden. De werkgroep, met als voorzitter mr. A.H.P. van Gils, destijds gemeentesecretaris van Rotterdam, heeft in december 2006 rapport uitgebracht. De werkgroep heeft geconcludeerd dat de praktijk vraagt om een legitieme plaats voor privaatrechtelijke rechtsvormen naast de publiekrechtelijke samenwerkingsvormen. Ook heeft de werkgroep in overweging gegeven de goedkeuring door gedeputeerde staten onderscheidenlijk de minister te heroverwegen.

Bij brief van 24 april 2008 is het kabinetsstandpunt over het rapport van de werkgroep aangeboden aan de Tweede Kamer.¹⁸ Het kabinet heeft destijds geconstateerd dat decentrale overheden de privaatrechtelijke rechtsvorm vooral kiezen wanneer het gaat om taken op het gebied van uitvoering, dienstverlening of beheer. Motief daarvoor is dat privaatrechtelijke samenwerking slagvaardiger wordt geacht en wat betreft kosten/baten verhouding vaak gunstiger is dan publiekrechtelijke samenwerking op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De praktijk is daarom niet meer in overeenstemming met de wettelijke normstelling die uitgaat van het primaat van

¹⁸ Kamerstukken II 2007/08, 29 279, nr. 72.

publiekrechtelijke taakbehartiging, aldus het kabinetsstandpunt. Het toenmalige kabinet heeft daarop voorgesteld de wettelijke voorkeur voor publiekrechtelijke regeling te laten vervallen, alsook de verplichte goedkeuring door gedeputeerde staten onderscheidenlijk de minister van BZK.

Met het onderhavige wetsvoorstel kiest de regering er echter voor de wettelijke voorkeur voor publiekrechtelijke regeling boven privaatrechtelijke regeling in stand te houden. Reden hiervoor is dat het publiekrecht meer waarborgen biedt ten aanzien van het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, democratische controle en openbaarheid. Dat is ook in lijn met de Bestuursafspraken 2011-2015, waarin is opgenomen dat waar mogelijk publiekrechtelijke samenwerking boven privaatrechtelijke samenwerking wordt verkozen. Ter verbetering van de publiekrechtelijke samenwerking is onder andere een wijziging van de Wgr in voorbereiding.

Gemeenten en provincies hebben veel ervaring opgedaan met privaatrechtelijke samenwerkingsvormen. Decentrale overheden dienen waar mogelijk zelf te beslissen over zaken die hen aangaan en armslag te hebben bij de uitvoering van hun taken. In de verhoudingen binnen het lokale en provinciale bestuur zijn toezicht en verantwoording op horizontaal niveau goed geregeld. Wat de privaatrechtelijke taakbehartiging betreft voorziet de wet reeds in een voorhangprocedure van het ontwerp-besluit van het college bij de gemeenteraad respectievelijk van gedeputeerde staten bij provinciale staten. Daarbij komt dat het college respectievelijk gedeputeerde staten toch al gehouden is de gemeenteraad respectievelijk provinciale staten inzicht te bieden in het financiële belang (risico) bij verbonden partijen. Verdere verbetervoorstellen daartoe zijn overigens in voorbereiding; het betreft een voorgenomen wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De goedkeuring door gedeputeerde staten respectievelijk de minister van BZK kan hiermee komen te vervallen, zoals ook bepleit door de werkgroep en overgenomen in het kabinetsstandpunt. Dit komt tevens de autonomie van decentrale overheden ten goede.

Zoals aangekondigd in het kabinetsstandpunt – en conform de aanbevelingen van de werkgroep – is ter ondersteuning van de decentrale overheden samen met VNG, IPO en UvW een afwegingskader ontwikkeld. Met behulp van het afwegingskader kunnen decentrale overheden een goed onderbouwde keuze maken tussen publiek- en privaatrechtelijke regeling van publieke taken en daarbij alle relevante aspecten afwegen.

7. Burgerjaarverslag en beleidsevaluatie

Op grond van artikel 170, tweede lid, van de Gemeentewet dient de burgemeester gelijktijdig met de jaarrekening en het jaarverslag een burgerjaarverslag uit te brengen, waarin hij in ieder geval rapporteert over de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening en de kwaliteit van procedures op het vlak van burgerparticipatie. Burgemeesters hebben de afgelopen jaren op vele manieren invulling gegeven aan het burgerjaarverslag. De betekenis van het burgerjaarverslag is echter beperkt gebleken. Dat was ook een van bevindingen van onderzoek dat ten grondslag lag aan de Staat van de dualisering.¹⁹ Ook burgemeesters hebben dit signaal afgegeven. Voorgesteld wordt daarom de verplichting tot het uitbrengen van het burgerjaarverslag te schrappen. Het is dan aan de burgemeester om te bepalen of en hoe hierin wordt voorzien. Het onderwerp leent zich niet voor een verplichtende regeling door de wetgever.

¹⁹ B&A, Staat van het dualisme, Den Haag 2008, blz. 51.

Artikel 213a van de Gemeentewet bepaalt dat het college, volgens door de raad bij verordening te stellen regels, periodiek onderzoek dient te verrichten naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Uit rondetafelgesprekken in het kader van de Staat van de dualisering met vertegenwoordigers van de diverse beroepsorganisaties in het decentrale bestuur bleek dat ten aanzien van de controlerende rol van de raad de toegevoegde waarde van de voorgeschreven beleidsevaluaties breed betwijfeld wordt. Het lijkt geen «levend» instrument te zijn.²⁰ De toegevoegde waarde van deze bepaling lijkt dan ook beperkt. Bovendien zijn gemeenten ook zonder wettelijke normering goed in staat tot periodieke beleidsevaluatie. Daarbij komt dat de verplichting tot periodieke beleidsevaluatie door het college deels samenvalt met de taak van de rekenkamer op grond van artikel 182 Gemeentewet tot het onderzoeken van de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. Voorgesteld wordt artikel 213a Gemeentewet te schrappen.

8. Consultatie

Het wetsvoorstel is ter consultatie voorgelegd aan de VNG, het IPO, het NGB en de Kring van commissarissen van de Koningin; hun reacties zijn bijgevoegd. **PM**

9. Wijziging van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Het wetsvoorstel bevat ook een aantal wijzigingen van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES). Bij de regeling van de bestuurlijke inrichting van de openbare lichamen is in beginsel de Gemeentewet gevolgd, hoewel de bijzondere status van de eilanden ook aanleiding is geweest om op onderdelen bijzondere regelingen te treffen.²¹ De meeste van de nu voorgestelde wijzigingen van de Gemeentewet zullen ook van toepassing zijn op de openbare lichamen. Het gaat dan om de overeenkomstige bepalingen ten aanzien van de eilandbestuurders, hun taakuitoefening en hun onderlinge verhoudingen. Het betreft onder meer de bepaling dat een eilandgedeputeerde die niet bij een besloten vergadering aanwezig kon zijn, op zijn verzoek kennis kan nemen van de vergaderstukken. En evenals in de gemeentelijke verhoudingen wordt ook de informatiepositie van de gezaghebber bij de collegeonderhandelingen versterkt. Bepaald wordt dat een eilandgedeputeerde met onmiddellijke ingang vrijwillig ontslag kan nemen. Vastgelegd wordt dat de beëdiging van de gezaghebber door de Rijksvertegenwoordiger ten overstaan van de eilandsraad en dus in het openbaar plaatsvindt. Er worden grondslagen opgenomen voor de verstrekking van belastinggegevens in verband met de benoeming van de gezaghebber respectievelijk de Rijksvertegenwoordiger, alsmede voor de verrekening van neveninkomsten. Geregeld wordt dat ook de waarnemend gezaghebber over de Nederlandse nationaliteit moet beschikken en zijn nevenfuncties en de inkomsten daaruit openbaar moet maken. Ook worden er wijzigingen in het commissiestelsel voorgesteld, namelijk dat een commissie ex artikel 117 WolBES niet per se door een lid van de eilandsraad hoeft te worden voorgezeten, en dat leden van de eilandsraad geen lid kunnen zijn van door het bestuurscollege ingestelde bezwaar- of klachtcommissies (en omgekeerd), dit vanwege de zuiverheid in de bestuurlijke verhoudingen. De positie van het bestuurscollege bij initiatiefvoorstellen vanuit de eilandsraad wordt versterkt. De gezaghebber ten slotte krijgt een expliciete verantwoordelijkheid als het gaat om het bevorderen van de bestuurlijke integriteit van het openbaar lichaam.

²⁰ Kamerstukken II 2008/09, 30 902, nr. 15 herdruk, blz. 4.

²¹ Kamerstukken II 2008/09, 31 954, nr. 3, blz. 6.

Voor de waarneming van de gezaghebber wordt een specifieke regeling getroffen; dit is reeds aangekondigd bij de wijziging van het Rechtspositiebesluit gezaghebbers BES.²² Het is de verantwoordelijkheid van de Rijksvertegenwoordiger om in de waarneming te voorzien. Met deze wijziging van de artikelen 90 en 91 WolBES wordt teruggekeerd naar de situatie zoals onder de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (ERNA), toen een externe waarnemend gezaghebber - benoemd door de Gouverneur - de gezaghebber verving. Overweging is dat het in Caribisch Nederland beter is dat de gezaghebber bij verhindering of ontstentenis niet door een eilandgedeputeerde maar door een externe wordt vervangen. Daarnaast kan de Rijksvertegenwoordiger een waarnemend gezaghebber benoemen indien hij dit in het belang van het openbaar lichaam noodzakelijk acht, bijvoorbeeld om de periode tussen ontslag van de gezaghebber en zijn opvolging door een door de Kroon benoemde gezaghebber te overbruggen of in geval van een bestuurlijke crisis.

Voor het geheel van wijzigingen van de Gemeentewet dat van overeenkomstige toepassing is op Bonaire, Sint Eustatius en Saba zij verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Op een aantal onderdelen verschilt de positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba van die gemeenten, zodat geen wijziging wordt voorgesteld. Een wijziging die niet wordt doorgevoerd, betreft de afschaffing van het goedkeuringsvereiste voor oprichting van en deelname aan privaatrechtelijke rechtsvormen. Met het oog op het gezond houden van de financiële positie van de openbare lichamen behoeft een besluit tot het oprichten van of het deelnemen in een privaatrechtelijke rechtspersoon of een maatschap de goedkeuring van de minister van BZK; zie artikel 9 van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (FinBES).

Het burgerjaarverslag was reeds bij amendement-Leerdam/Van Bochove²³ uit de WolBES geschrapt en de FinBES kent geen met artikel 213a Gemeentewet vergelijkbare bepaling. De betrokkenheid van de eilandsraad en het bestuurscollege bij de (her)benoeming van de gezaghebber is reeds afdoende geregeld in artikel 73 WolBES en in het Besluit benoemingsprocedure gezaghebber BES.

De Rijksvertegenwoordiger ten slotte heeft een andere positie dan de commissaris van de Koningin. Zijn zorgplicht betreffende de bevordering van goed bestuur ex artikel 204 WolBES reikt veel verder, vandaar dat het niet nodig is hem met de commissaris van de Koningin vergelijkbare zorgplichten betreffende bestuurlijke integriteit en bestuurlijke crises toe te kennen.

Het wetsvoorstel is voor consultatie voorgelegd aan de bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en aan de Rijksvertegenwoordiger; hun reacties zijn bijgevoegd.

PM

10. Wijziging van de Waterschapswet

Enkele wijzigingen van de Gemeentewet worden met overeenkomstige bepalingen opgenomen in de Waterschapswet. Het is een beperkt aantal omdat het (niet-gedualiseerde) waterschapsbestuur minder gereguleerd is en ook minder overeenkomsten heeft met het gemeentebestuur. Overgenomen worden de bepalingen over de verstrekking van inkomensgegevens door de belastingdienst ten behoeve van de verrekening van neveninkomsten. Daarnaast worden de bepalingen betreffende de rechtspositie meer in lijn gebracht met die in de Gemeentewet. Evenals bij de burgemeester wordt de verantwoordelijkheid van de voorzitter van het waterschap voor

²² Stcrt. 2011, 15933.

²³ Kamerstukken II 2009/10, 31 954, nr. 17.

de bestuurlijke integriteit wettelijk verankerd. Ook de verplichting tot periodieke beleidsevaluatie kan worden geschrapt. Voor het overige zij verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Het wetsvoorstel is ter consultatie aan de Unie van Waterschappen (UvW) voorgelegd; de reactie van de UvW is bijgevoegd. **PM**

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I Gemeentewet

Onderdeel A (artikel 25 Gemeentewet)

Met de wijziging van artikel 25 wordt geregeld dat een wethouder die niet bij een besloten raadsvergadering aanwezig was de beschikking krijgt over stukken ten aanzien waarvan tijdens de vergadering geheimhouding is opgelegd. Op de verstrekte stukken moet worden vermeld dat het om geheime stukken gaat om te bevorderen dat de stukken vertrouwelijk blijven.

Onderdeel B (artikel 32a Gemeentewet)

In artikel 59a van de Gemeentewet is bepaald dat het college de burgemeester kan machtigen om de ondertekening van collegestukken te mandateren. Het college kan hem toestaan de ondertekening over te dragen aan een ander lid van het college, de gemeentesecretaris of aan ambtenaren. Het voorgestelde artikel 32a biedt een overeenkomstige regeling ten aanzien van de stukken die van de gemeenteraad uitgaan. Op grond van de wijziging kan de raad de burgemeester toestaan de ondertekening van de raadstukken op te dragen aan de griffier of andere griffieambtenaren.

Onderdeel C (artikel 35 Gemeentewet)

De wijziging van artikel 35 strekt ertoe de informatiepositie van de burgemeester tijdens het proces van collegevorming te versterken. Hij moet immers binnen het nieuwe college samenwerken. De burgemeester dient op zijn verzoek tijdens het proces geïnformeerd te worden over de collegeonderhandelingen en alsdan de gelegenheid te hebben over voorstellen voor het collegeprogramma zijn oordeel te geven. Overweging is daarbij dat de tekst van het collegeprogramma door de inbreng van de burgemeester nog gewijzigd kan worden.

Onderdeel D (artikel 43 Gemeentewet)

De wijziging van artikel 43 maakt het mogelijk dat een wethouder met onmiddellijke ingang ontslag neemt, ook indien het geen gedwongen ontslag betreft. Een wethouder die van mening is dat hij niet meer voldoende politieke steun heeft, moet kunnen besluiten zijn functie per direct te beëindigen.

Onderdeel E (artikel 44 Gemeentewet)

Tweede lid

In artikel 44, tweede lid, is bepaald dat naast de tegemoetkoming in of vergoeding van bijzondere kosten bij algemene maatregel van bestuur uitsluitend regels kunnen worden gesteld over andere "financiële voorzieningen". In het Rechtspositiebesluit wethouders worden echter ook regels gesteld over voorzieningen waarvan niet geheel duidelijk is of deze als financiële voorziening kunnen worden aangemerkt, zoals het ter beschikking

stellen van een computer. Omdat de redactie van de bepaling daarover twijfel mogelijk maakt, wordt “financiële voorzieningen” vervangen door: voorzieningen.

Zesde lid

In artikel 44, vierde lid, is bepaald dat wethouders geen inkomsten of vergoedingen genieten voor functies die zij vervullen uit hoofde van het ambt; de zogenoemde *qualitate qua* functies. Voor overige inkomsten geldt ingevolge het zesde lid een verrekeningsregeling. Deze inkomsten worden met de bezoldiging verrekend overeenkomstig de voor Kamerleden geldende systematiek van artikel 3 van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer. Aan het zesde lid van wordt nu ten behoeve van de voor de verrekening noodzakelijke gegevensuitwisseling toegevoegd dat de belastinginspecteur de benodigde inkomensgegevens verstrekt.

Onderdeel F (artikel 61 Gemeentewet)

Tweede en derde lid

In het tweede lid van artikel 61 is reeds geregeld dat bij een burgemeestersvacature de commissaris van de Koningin met de raad overlegt over de profielschets voor de nieuw te benoemen burgemeester. Het voorstel is om bij de benoemingsprocedure van burgemeesters de betrokkenheid van wethouders te versterken. Daartoe wordt aan artikel 61 toegevoegd dat de raad het college in de gelegenheid stelt zijn opvattingen over de profielschets te geven. Ook wordt voorgesteld dat de raad een of meer wethouders als adviseur aan de vertrouwenscommissie toevoegt. Nu is dat nog vrijblijvend.

Zevende lid

Bij de benoeming van een burgemeester wordt onderzoek verricht. Dat bestaat – zoals toegelicht in paragraaf 3.2 – uit naslag bij de AIVD en fiscaal onderzoek bij de belastingdienst. Voor dat fiscale onderzoek wordt nu een grondslag in de Gemeentewet opgenomen. Voorstel is om in artikel 61 te bepalen dat de inspecteur van de Rijksbelastingdienst aan de minister van BZK de gegevens verstrekt over feiten waarvoor een bestuurlijke boete of strafbeschikking is opgelegd, benodigd om te bepalen of er in fiscaal opzicht naar het oordeel van de minister van BZK zwaarwegende gronden zijn die zich tegen een benoeming verzetten.

Onderdeel G (artikel 61a Gemeentewet)

De invoeging van een nieuw vierde lid strekt ertoe voor te schrijven dat in het kader van de procedure tot herbenoeming net als in het kader van de benoeming een vertrouwenscommissie wordt ingesteld. Voorts wordt de betrokkenheid van het college verzekerd door net als bij de benoemingsprocedure te bepalen dat de raad ook in deze commissie ten minste één door het college aan te wijzen wethouder benoemt.

Onderdeel H (artikel 61c Gemeentewet)

Dit betreft het toevoegen van een verwijzing naar het in onderdeel G ingevoegde artikel 61, vierde lid.

Onderdeel I (artikel 61d Gemeentewet)

Artikel 61d bepaalde welke van de in de voorgaande artikelen genoemde taken de commissaris van de Koning als rijksorgaan uitoefent volgens de Ambtsinstructie. De Ambtsinstructie behelst nadere regels inzake de taken die de commissaris verricht als rijksorgaan. Doordat die taken in dit wetsvoorstel worden uitgebreid met enkele andere

taken die in de artikelen 65 (afnemen van de eed van de burgemeester bij zijn installatie in de raad), 69 (onthefing van verboden handelingen van de burgemeester), 72 (verblijf van de burgemeester buiten de gemeente) en 78 (aanstellen van een waarnemend burgemeester) zijn opgenomen, is ervoor gekozen de opsomming van de taken van de commissaris als rijksorgaan samen te nemen in het nieuwe artikel 81 (zie onderdelen M en N).

Onderdeel J (artikel 65 Gemeentewet)

Met de voorgestelde wijziging van dit artikel wordt bepaald dat de commissaris van de Koning in zijn hoedanigheid als rijksorgaan de burgemeester beëdigt en dat dit in het openbaar geschiedt ten overstaan van de raad.

Onderdeel K (artikel 66 Gemeentewet)

Aan artikel 66 van de Gemeentewet wordt een bepaling toegevoegd om te regelen dat de belastinginspecteur de gegevens verstrekt ten behoeve van de verrekening van neveninkomsten van de burgemeester. De voorgestelde wijzigingen komen materieel overeen met die van artikel 44 (onderdeel E).

Onderdeel L (artikel 73 Gemeentewet)

Geregeld wordt dat de krachtens artikel 73 te stellen regels ook betrekking hebben op de herbenoeming van de burgemeester.

Onderdeel M (artikel 80 Gemeentewet)

Door een tweetal artikelen toe te voegen die van overeenkomstige toepassing zijn op de door de commissaris van de Koning aangestelde waarnemend burgemeester, wordt bereikt dat deze waarnemer net als de door de Kroon benoemde burgemeester Nederlander moet zijn (artikel 63) en zijn nevenfuncties alsmede de inkomsten daaruit openbaar moet maken (artikel 67).

Onderdelen N en O (artikelen 80a en 81 Gemeentewet)

In dit artikel worden de taken opgesomd die de commissaris van de Koning als rijksorgaan vervult. Door de uitbreiding met vier taken (artikelen 65, 69, 72 en 78) is artikel 61d vervallen (onderdeel I) en de (uitgebreide) opsomming verplaatst naar het nieuwe artikel 81.

Onderdeel P (artikel 82 Gemeentewet)

Als gevolg van het schrappen van het vierde lid van artikel 82 wordt het mogelijk gemaakt dat raadscommissies ingesteld op grond van dat artikel ook door niet-raadsleden kunnen worden voorgezeten.

Onderdeel Q (artikel 84 Gemeentewet)

Met deze wijziging wordt bewerkstelligd dat raadsleden geen lid meer kunnen zijn van een door het college of de burgemeester ingestelde commissie die is belast met het adviseren over de beslissing op bezwaarschriften of met de behandeling van en de advisering over klachten.

Onderdeel R (artikel 95 Gemeentewet)

Voor een toelichting op de wijziging van artikel 95 wordt verwezen naar de overeenkomstige wijziging van artikel 44, tweede lid (onderdeel E).

Onderdeel S (artikel 99 Gemeentewet)

Het eerste lid van artikel 99 bepaalt dat raads- en commissieleden buiten hetgeen hun bij of krachtens de wet is toegekend geen vergoedingen en tegemoetkomingen ten laste van de gemeente ontvangen. Het tweede lid stelt dat zij voordelen ten laste van de gemeente, anders dan in de vorm van vergoedingen en tegemoetkomingen, slechts genieten voor zover de raad dit bij verordening bepaalt. Door de wijziging wordt expliciet bepaald dat de raad geen verordening hoeft vast te stellen voor onderwerpen die reeds in het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden zijn geregeld, zoals de verstrekking van computers.

Onderdeel T (artikel 147a Gemeentewet)

Met deze wijziging wordt de betrokkenheid van het college bij initiatiefvoorstellen van de raad verzekerd door te bepalen dat de raad het ontwerp aan het college moet voorleggen alvorens een besluit te nemen.

Onderdeel U (artikel 156 Gemeentewet)

Deze wijziging hangt samen met de wijzigingen in de onderdelen W, X en Y.

Onderdeel V (artikel 160 Gemeentewet)

Deze wijzigingen strekken ertoe de wettelijke voorkeur voor publiekrechtelijke organisatievorming voor de uitoefening van publieke taken en de daaraan gekoppelde goedkeuring door gedeputeerde staten te laten vervallen. Gehandhaafd blijft dat een ontwerpbesluit tot oprichting van een deelneming in privaatrechtelijke organisaties door het college aan de raad moet worden voorgelegd, zodat deze zijn wensen en bedenkingen kenbaar kan maken.

Onderdeel W (artikel 170 Gemeentewet)

Onderhavig artikel geeft een algemene taakomschrijving van de burgemeester. Met de voorgestelde aanvulling wordt expliciet geregeld dat de burgemeester een bijzondere verantwoordelijkheid heeft voor de bestuurlijke integriteit van de gemeente. Voorts komt de wettelijke plicht van de burgemeester om een burgerjaarverslag uit te brengen te vervallen.

Onderdelen X, Y en Z (artikelen 197, 213a en 214 Gemeentewet)

Deze wijzigingen betreffen het schrappen van de wettelijke verplichting van het college om periodiek onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentebestuur. Gemeenten kunnen zelf bepalen of dergelijke onderzoeken wenselijk zijn.

Artikel II Provinciewet

Onderdeel A (artikel 25 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 25 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel A).

Onderdeel B (artikel 32a Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 32a van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel B).

Onderdeel C (artikel 35 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 35 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel C).

Onderdeel D (artikel 42 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 43 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel D).

Onderdeel E (artikel 43 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 44 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel E). Met betrekking tot het vervallen van het derde lid van artikel 43 en het derde lid van artikel 65 Provinciewet (zie onderdeel J) wordt het volgende opgemerkt. In deze bepalingen is geregeld dat wijzigingen van het Rechtspositiebesluit gedeputeerden en het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning niet eerder in werking treden dan twee maanden na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin een dergelijke wijziging wordt geplaatst. Deze uitgestelde inwerkingtreding biedt het parlement de gelegenheid om over de desbetreffende wijziging in overleg te treden met de minister van BZK. Bepaald is dat van de plaatsing in het Staatsblad mededeling wordt gedaan aan de beide Kamers der Staten-Generaal. Nu in de praktijk niet gebleken is dat aan een dergelijk overleg behoefte bestaat en een vergelijkbare voorziening in de overeenkomstige bepalingen van de Gemeentewet ontbreekt voor de vaststelling van wijzigingen van het Rechtspositiebesluit wethouders en het Rechtspositiebesluit burgemeesters, wordt voorgesteld deze voorzieningen in de Provinciewet te schrappen.

Onderdeel F (artikel 61 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 61 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel F).

Onderdeel G (artikel 61a Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 61a van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel G).

Onderdeel H (artikel 61c Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 61c van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel H).

Onderdeel I (artikel 64 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 65 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel J).

Onderdeel J (artikel 65 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 66 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel K).

Onderdeel K (artikel 72 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 73 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel L).

Onderdeel L (artikel 78 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 80 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel M).

Onderdeel M (artikel 80 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 82 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel P).

Onderdeel N (artikel 82 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 84 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel Q).

Onderdelen O en P (artikel 93 en 96 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van de artikelen 95 en 99 van de Gemeentewet (artikel I, onderdelen R en S).

Onderdeel Q (artikel 143 Provinciewet)

Door het schrappen van de tweede volzin van het eerste lid wordt deze bepaling in overeenstemming gebracht met de overeenkomstige bepaling in de Gemeentewet (artikel 147, eerste lid).

Onderdeel R (artikel 143a Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 147a van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel T).

Onderdeel S (artikel 152 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 156 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel U).

Onderdeel T (artikel 158 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 160 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel V).

Onderdeel U (artikel 175 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 170 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel W).

Onderdeel V (artikel 182 Provinciewet)

In een nieuw onderdeel c van artikel 182, eerste lid, wordt de rol van de commissaris van de Koning geëxpliciteerd als de bestuurlijke verhoudingen in een gemeente verstoord zijn of als de bestuurlijke integriteit in een gemeente in het geding is. De commissaris kan dan in zijn hoedanigheid van rijksorgaan adviseren en bemiddelen.

In het vijfde lid is bepaald dat de commissaris jaarlijks vertrouwelijk verslag uitbrengt aan de minister van BZK over de werkzaamheden die hij als rijksorgaan heeft verricht.

Onderdelen W, X en Y (artikelen 201, 217a en 218 Provinciewet)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van de artikelen 197, 213a en 214 van de Gemeentewet (artikel I, onderdelen X, Y en Z).

Artikel III WoIBES

Onderdeel A (artikel 26 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 25 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel A).

Onderdeel B (artikel 34 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 32a van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel B).

Onderdeel C (artikel 37 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 35 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel C).

Onderdeel D (artikel 55 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 43 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel D).

Onderdeel E (artikel 56 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 44 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel E).

Onderdeel F (artikel 73 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 61, derde lid, van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel F).

Onderdeel G (artikel 77 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 65 Gemeentewet (artikel I, onderdeel J)

Onderdeel H (artikel 78 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 66 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel K).

Onderdeel I (artikel 87 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 73 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel L).

Onderdeel J (artikelen 90 en 91 WoIBES)

De waarneming van de gezaghebber wordt gewijzigd. Met het nieuwe artikel 90 WoIBES wordt teruggekeerd naar de situatie zoals onder de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (ERNA), toen een externe waarnemend gezaghebber, benoemd door de Gouverneur, de gezaghebber verving. De relatieve kwetsbaarheid van het bestuur in Caribisch Nederland brengt met zich dat het beter is dat de gezaghebber bij verhindering of ontstentenis niet door een eilandgedeputeerde maar door een externe wordt vervangen. Het is aan de Rijksvertegenwoordiger om hierin te voorzien. Daarnaast kan de Rijksvertegenwoordiger een waarnemend gezaghebber benoemen indien hij dit in het belang van het openbaar lichaam noodzakelijk acht, bijvoorbeeld om de periode tussen ontslag van de gezaghebber en zijn opvolging door een door de Kroon benoemde gezaghebber te overbruggen of in geval van een bestuurlijke crisis.

Onderdeel K (artikel 93 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 80 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel M).

Onderdeel L (artikel 117 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 82 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel P).

Onderdeel M (artikel 118 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 84 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel Q).

Onderdeel N (artikel 120 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 95 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel R).

Onderdeel O (artikel 123 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 99 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel S).

Onderdeel P (artikel 150 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 147a van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel T).

Onderdeel Q (artikel 172 WoIBES)

Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 170 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel W).

Onderdeel R (artikel 188 WoIBES)

Voorafgaand aan de benoeming van de Rijksvertegenwoordiger wordt ondermeer fiscaal onderzoek verricht. Voor dat fiscale onderzoek wordt nu in de WoIBES de wettelijke grondslag opgenomen. In artikel 188 WoIBES wordt bepaald dat de inspecteur van de Rijksbelastingdienst de gegevens verstrekt over feiten waarvoor een bestuurlijke boete of strafbeschikking is opgelegd, benodigd om te bepalen of er in fiscaal opzicht zwaarwegende gronden zijn die zich tegen een benoeming verzetten. Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging van artikel 61, derde lid, van de Gemeentewet met betrekking tot de burgemeester (artikel I, onderdeel F).

Onderdeel S (artikel 193 WoIBES)

Artikel 193 betreft de rechtspositie van de Rijksvertegenwoordiger. Verwezen zij naar de overeenkomstige wijziging in artikel 66 van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel K), alsmede de wijziging van de artikelen 43 en 65 Provinciewet (artikel II, onderdelen E en J).

Onderdeel T (artikel 200 WoIBES)

Met deze wijziging wordt de wettelijke grondslag geregeld voor het fiscaal onderzoek bij de benoeming van de waarnemend Rijksvertegenwoordiger.

Artikel IV Waterschapswet

Onderdeel A (artikel 32a Waterschapswet)

Met deze wijziging wordt de regeling van de rechtspositie van de leden van het algemeen bestuur van de waterschappen meer in lijn gebracht met de rechtspositiebepalingen ten aanzien van raadsleden in de Gemeentewet (artikelen 95 en 99).

Onderdeel B (artikel 44 Waterschapswet)

Deze wijziging ziet op de rechtspositieregeling van de leden van het dagelijks bestuur van de waterschappen. Toegevoegd wordt in het eerste lid dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur ook regels kunnen worden gesteld over niet-financiële voorzieningen. Het vijfde lid betreft de gegevensvertrekking door de belastingdienst voor de verrekening van neveninkomsten van leden van het dagelijks bestuur overeenkomstig de aanpassing van artikel 44 Gemeentewet (artikel I, onderdeel E).

Onderdeel C (artikel 48 Waterschapswet)

Dit betreft de gegevensvertrekking door de belastingdienst voor de verrekening van neveninkomsten van de voorzitter van het waterschap.

Onderdeel D (artikel 49 Waterschapswet)

Bepaald wordt dat ten aanzien van de voorzitter ook krachtens algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld over de in het eerste lid van artikel 49 genoemde onderwerpen. Voorts kunnen voorzieningen van niet-financiële aard worden geregeld, zoals het ter beschikking stellen van een computer; vergelijk de overeenkomstige aanpassing van artikel 44 Gemeentewet (artikel I, onderdeel E).

Onderdeel E (artikel 94 Waterschapswet)

Evenals bij de burgemeester wordt de verantwoordelijkheid van de voorzitter van het waterschap voor de bestuurlijke integriteit wettelijk verankerd. De Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen is ook mede door de UvW opgesteld.

Onderdelen F en G (artikelen 109a en 109b Waterschapswet)

Voor het schrappen van het verplichte doelmatigheidsonderzoek zij verwezen naar de overeenkomstige wijziging in artikel 213a van de Gemeentewet (artikel I, onderdeel Y).

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,